

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/37/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8616203111
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8616203111.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

šovej a sudcu e JUDr. Jany Burea nevyplporiadal so sporn Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovéj a členov senátu, sudkyne JUDr. Jany Burešovej a sudcu Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcov: 1) N. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom R.. U. XXX/X, XXX XX U., 2) T.. G. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. O. XX, XXX XX W. a 3) N.. G. O., nar. XX.XX.XXXX, R.. U. XXX/X, XXX XX U., všetci právne zastúpení advokátom Mgr. Ľudovítom Paulovičom, so sídlom Martina Rázusa 19, 984 01 Lučenec, IČO: 45 021 996, proti žalovanému: L. Z. D.ń U. H., Al. Y. L. N. XX, XX-XXX A., L. G. právne zastúpenému advokátom JUDr. Pavlom Horovčák, advokátska kancelária Hroncova 3, 040 01 Košice, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 2C/104/2016-253 zo dňa 09.03.2020 takto

rozhodol:

Mení rozsudok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 20.000 eur, žalobcovi v 2. rade sumu 8.000 eur, žalobcovi v 3. rade sumu 8.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamieťa.

Priznáva žalobkyni v 1. rade, žalobcovi v 2. rade, žalobcovi v 3. rade nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

- Okresný súd Svidník (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 1/ rade sumu 30.000,- Eur a žalobcom v 2./ a 3./ rade každému sumu 20.000,- eur, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcom trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa žalobou domáhali toho, aby súd uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 30.000 eur a žalobcom v 2. a v 3. rade každému sumu 20.000 eur. Žaloba bola odôvodnená tým, že H. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXX m. 3, L. republika, občan L. republiky, riadil dňa 15.07.2013 asi o 15.30 hod. nákladné motorové vozidlo zn. SCANIA, evidenčného čísla: G. XXXXX s návesom, cisternou zn. T., evidenčného čísla EL XXXXX po ceste I/73 od obce Stročín, okr. Svidník ku križovatke ciest Stročín - Duplín - Rakovčik, kde na križovatke pri odbočovaní z hlavnej cesty vľavo na vedľajšiu cestu na obec Duplín nedal prednosť v jazde oproti idúcemu osobnému motorovému vozidlu zn. P. R., evidenčného čísla SK XXX AS, ktoré riadil vodič N.. Y. O. po hlavnej ceste I/73 od obce Rakovčik na Stročín, následkom čoho došlo k zrážke uvedených vozidiel v jazdnom pruhu. N.. Y. O. utrpel ťažké zranenia, ktorým na mieste podľahol, pričom bezprostrednou príčinou smrti bolo pomliaždenie mozgu s vnútrolebečným krvácaním pri polytraume, čím vodič H. L. porušil ustanovenie § 20 ods. 1 a § 137 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z.

o premávke na pozemných komunikáciách, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom, čím spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Menovaný bol za tento svoj skutok právoplatne odsúdený Trestným rozkazom Okresného súdu Svidník zo dňa 11.11.2013 pod č.k. 2T/146/2013. Následkom jeho trestného činu bola bezprostredná a náhla smrť manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade. V dôsledku náhlej smrti najbližšej osoby sa žalobcom navždy zmenil život, bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov. Spôsobením náhleho úmrtia manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade bolo trvalo a neodstrániteľne zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Pozostalí žalobcovia po nebohom N. Y. O. citlivo vnímajú tento traumatizujúci dôsledok na ich rodinný život. Žalobcovia mali s nebohým harmonický vzťah, po celý život im bol oporou a starostlivým manželom a otcom. Jeho smrť prišla neočakávane a absolútne nepredvídateľne. Náhla smrť ich všetkých šokovala a ochromila a do dnešného dňa sa nevedia zmieriť so stratou najbližšej osoby. Rodinné vzťahy medzi žalobcami a nebohým boli harmonické a bezproblémové. Rodina bola pre každého jej člena prvoradá. Nebohý ako hlava rodiny plnil pre ostatných úlohu dôverníka, priateľa, partnera a spoločníka. Bol spoľahlivou oporou pre manželský a rodinný život. Nebohý vedel ostatným členom rodiny poradiť, pomôcť, zabaviť a vychovával svoje deti k pracovitosti, statočnosti, zodpovednosti, morálnym hodnotám a úcte k ľuďom. Každá spomienka na manžela resp. otca vyvoláva v žalobcoch beznádej niečo zmeniť, ochromí ich na niekoľko dní a nevedia sa na nič sústrediť. Po tragédii prežívajú všetci členovia rodiny opodstatnenú traumou, zúfalstvo, smútok, citovú ujmu, úzkosť z trvalej straty blízkej osoby a nemožnosti ďalšieho spoločného života s blízkou osobou. Žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je preto v prípade tak intenzívneho zásahu do ich osobnostných práv postačujúca. Neodstrániteľnosť a trvalosť následku, spočívajúceho v úmrtí blízkej osoby preto podľa ich názoru opodstatňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, bolo v čase vzniku nemajetkovej ujmy povinne zmluvne poistené u žalovaného. Poškodení žalobcovia majú právo domáhať sa náhrady priamo proti žalovanému ako poisťovateľovi. Výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy odôvodnili závažnosťou vzniknutej ujmy, jej nenapraviteľnosťou, s prihliadnutím taktiež na okolnosti prípadu, a to hrubé porušenie viacerých dôležitých povinností zo strany vodiča motorového vozidla.

Žalovaný mal žalobou uplatnený nárok za neopodstatnený. Podľa jeho názoru nároky žalobcov nie sú kryté zákonným poistením. Žalobcovia uplatnený nárok vyvodzujú z ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Takýto nárok však nespadá pod úpravu zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/168/2009.

Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že N. Y. O., manžel žalobkyne v 1. rade a otec žalobcov v 2. a v 3. rade zomrel na následky dopravnej nehody tak, ako ju žalobcovia popísali v žalobe, ktorú zavinil vodič H. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol trestným rozkazom Okresného súdu Svidník č.k. 2T/146/2013-222 zo dňa 11.11.2013 uznaný vinným z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, ktorý bol odložený na skúšobnú dobu v trvaní 3 rokov. Uložený mu bol trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá po dobu 4 rokov, a taktiež mu bola uložená povinnosť nahradiť poškodenej N. O. škodu 1.797, 29 eura. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 27.11.2013.

Žalobkyňa v 1. rade vo výpovedi uviedla, že aj keď od nehody uplynulo už niekoľko rokov, táto nehoda bola pre ňu veľkým šokom a vždy, keď si to uvedomí, tak nechce uveriť, že sa to stalo. Za krátky čas sa jej zrútil celý život, nechcelo sa jej žiť a existovala iba kvôli deťom. S nebohým manželom si robili plány, že keď ich synovia skončia vysokú školu, začnú žiť iným spôsobom života, že sa navzájom budú venovať viac sami sebe, budú mať viac finančných prostriedkov. Po nehode musela vyhľadať lekársku pomoc a bola práceneschopná 9 mesiacov. Brala lieky na upokojenie, spánok, na všetko možné a za krátky čas veľmi schudla. Lieky berie aj v súčasnej dobe. Počas života jej bol manžel veľkou oporou. On riadil domácnosť, uhrádzal účty a organizoval ich rodinný život. Keď manžel zomrel, je stratená. Keby nebolo syna G., ktorý s ňou žije v spoločnej domácnosti, tak nevie, čo by si počala. Spolužitie s manželom bolo veľmi harmonické. Mali sa navzájom veľmi radi. Spolu trávili voľný čas a organizovali si spoločenský život. Chodili do prírody a aj finančne na tom boli oveľa lepšie ako je ona teraz. Taktiež aj vzťah nebohého manžela s ich synmi bol skvelý, navzájom si veľmi rozumeli. Pracuje v L. ako knihovníčka.

Žalobca v 2. rade vo výpovedi uviedol, že skutočnosť, že jeho otec zomrel pri nehode, bola pre neho veľkým šokom. Nebol schopný ani sám sa dopraviť autom do Svidníka a musel požiadať svojich príbuzných v Prešove, aby mu s tým pomohli. Bolo to najťažšie obdobie v jeho živote. Tiež bol asi 3 týždne práceneschopný. V tom čase študoval a následkom tejto nehody musel prerušiť doktorandské štúdium, pretože nehoda mala na neho psychické následky, nemohol sa sústrediť na štúdium a preto štúdium prerušil. Lekársku pomoc nevyhľadal, nakoľko svoju potrebu riešil sám, nakoľko študoval

medicínu. Lieky si predpisoval sám. Bral ich v prvých mesiacoch po nehode a v súčasnej dobe ich už neberie. S otcom mal veľmi dobrý vzťah, bol manuálne zručný. V tom čase prerábal byť v Košiciach a otec mu s tým pomáhal. Mali aj spoločné záľuby ako turistiku, chodenie do prírody a robili spolu aj modelárstvo. Štúdium mal prerušené na rok a potom ho dokončoval v externej forme, dokončil ho v roku 2016. Rodičia mali spolu veľmi dobrý vzťah. Nikdy medzi nimi neboli vážnejšie spory alebo hádky a spoločný čas trávil spolu. Nehoda matku veľmi zasiahla. Po nehode býval s matkou a bratom asi 2 týždne doma, aby mohla matka túto udalosť spracovať a vrátiť sa do života a nejako fungovať.

Žalobca v 3. rade vo svojej výpovedi uviedol, že pred nehodou žili ako jedna rodina, často chodili na výlety, s otcom navštevoval starých rodičov. Večer, keď prišiel z práce, zvykli pozerat' televízne noviny a o problematike diskutovali. Nehodou sa v podstate zmenilo všetko. Keď otec zomrel, mal 27 rokov. Chýbal mu vtedy a chýba mu aj teraz. Často chodili do prírody. Bolo to ťažké obdobie, ale odbornú pomoc nevyhľadal. Nebral žiadne lieky, musel v tom čase stáť pri svojej matke, nakoľko táto bola nešťastná a stále plakala. Skončil Technickú univerzitu v Košiciach, Fakultu baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológie. Vzťah medzi rodičmi bol veľmi dobrý, nehoda zasiahla do života celej rodiny, najmä jeho matky. Bezprostredne po nehode žila matka veľmi utiahnuto, nikam nechodila, ale postupom času sa to trochu zlepšilo.

Svedkyňa T. O. uviedla, že žalobkyňa v 1. rade je jej najlepšia kamarátka. Smrť manžela žalobkyne v 1. rade zasiahla do života žalobkyne v 1. rade veľmi. Bola s ňou od samého počiatku, napriek tomu, že sa snažila, nijako ju nevedela utešiť. Žalobkyňa manžel chýbal takmer pri každej činnosti. Stratila zmysel života a radosť. Po nehode bola žalobkyňa vo veľmi zlom psychickom stave. Ona aj s rodinou sa jej snaží pomáhať dodnes. Život žalobkyne sa celkom zmenil. Predtým to bola šťastná žena vo fungujúcej rodine a po nehode je to iba kôpka nešťastia, ktorá stále iba plače a nevie nájsť zmysel života. Vzťahy v rodine boli veľmi dobré. Je badať, že nebohý chýba aj mladšiemu synovi, ktorý žije s matkou v spoločnej domácnosti.

Svedok Y. O. uviedol, že tým, že žalobkyňa zomrel manžel, tak sa jej to veľmi silno dotklo. Mali veľmi dobrý vzťah, stále chodili spolu. Smrť pre ňu znamenala veľkú stratu, trpela hlavne psychicky. Do dnešného dňa sa s tým nevyrovнала. Nebohý bol hlavou rodiny, vybavoval všetko čo sa týka domácnosti a ohľadom detí. Po nehode sa veľmi zmenila. Predtým bola šťastná a veselá, v súčasnej dobe sa hocikedy rozplače. Nevie o tom, že by v manželstve mali nejaké problémy. Žili veľmi dobre. Nebohý bol veľmi dobrým chlapom a je ho škoda. Chýba nielen rodine, ale aj jemu.

Svedkyňa T. V. uviedla, že manželstvo žalobkyne s nebohým bolo jedno z najkrajších. Manželia trávili takmer všetok čas spoločne. Žili skrátka jeden pre druhého. V čase keď sa stala nehoda, bola v kúpeľoch. Keď prišla domov a videla žalobkyňu, tak táto bola zmenená na nepoznanie. Dokonca si myslela, že čoskoro bude nasledovať svojho manžela. Preto ju začala aj častejšie navštevovať. Myslí si, že manžel jej chýba stále, že sa s jeho stratou nevie vyrovnáť. Bezprostredne po nehode žalobkyňa nemala chuť ani žiť. Vždy keď sa stretli, plakala. Pred nehodou bola šťastná a spokojná. S manželom žili jeden pre druhého, po nehode chodí iba duša do nej spávať, skrátka malo to na ňu veľký dopad. Taktiež aj vzťah otca so synmi bol nádherný. On žil iba pre deti. Smrť ich otca bola pre nich veľká strata. Svedkyňa B. B. uviedla, že žalobkyňa s nebohým boli manželský pár aký ona ani nepozná, nakoľko žili veľmi dobre. Odkedy jej manžel umrel, je to ťažké. Všetko sa zmenilo. Ako manželia boli vždy veselí a šťastní. Po nehode sa žalobkyňa veľmi zmenila, bola len v smútku a žiali. Plače aj v dnešnej dobe.

Podľa správy T. G. W., psychiatra, u žalobkyne v 1. rade ide o rekurentnú depresiu ťažkého stupňa, ktorá vznikla v návaznosti na tragickú udalosť v rodine (úmrtie manžela), je liečená od 14.11.2013. Napriek dlhodobej liečbe nedošlo ku kvalitnej remisii. Pacientka naďalej pravidelne navštevuje jeho psychiatrickú ambulanciu a užíva psychofarmakologickú liečbu. Z prognostického hľadiska, pacientka naďalej potrebuje psychiatrické sledovanie a psychofarmakologickú liečbu, eventuálne psychoterapiu. Podľa potvrdenia o štúdiu Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta zo dňa 28.06.2017, T. G. O. mal v čase od 01.08.2015 do 31.05.2017 štúdium prerušené.

Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za to, že žaloba bola dôvodná v celom rozsahu a námietku žalovaného o tom, že uplatnený nárok nie je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel za nedôvodnú. Vodič H. L. z nedbanlivosti spôsobil smrť manželky žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a v 3. rade, čím závažnejším spôsobom tým, že spôsobil smrť N. Y. O., zasiahol do osobnostných práv žalobcov. Medzi jeho konaním a následkami, ktoré tým vznikli vo sfére žalobcov je príčinná súvislosť. Osobnostné práva žalobcov boli zasiahnuté v tej najhoršej možnej intenzite. U žalobcov došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú je možné zmierniť priznaním satisfakcie za túto ujmu. Pre žalobcov došlo k strate osoby, ktorá je nenahraditeľná, nepostrádateľná v ich živote s čím sa budú vysporadúvať po celý život. Intenzitu ujmy posudzoval rozdielne u žalobkyne v 1. rade, ktorá sa so smrťou manžela doteraz nevysporiadala,

a zrejme sa s ňou ani nikdy nevysporiada, o čom svedčia nie len výpovede svedkov, ale aj správa psychiatra. U žalobcov v 2. a v 3. rade prihladol na to, že so zomretým otcom mali veľmi dobré vzťahy, boli naňho veľmi citovo naviazaní. Nevedia sa s tým vyrovnáť, prevláda u nich smútok a bolesť. Za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy mal preto sumy tak, ako boli uplatnené žalobou.

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1, na ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 11, § 13 ods. 2, 3, § 420 ods. 1, § 822, § 823, na článok 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na článok 12 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, a na článok 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP, podľa pomeru úspechu strán v spore.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP. Žalovaný uviedol, že nebol správny názor súdu prvej inštancie o jeho pasívnej vecnej legitímácii. Pasívna vecná legitímácia nevyplýva zo zákona č. 381/2001 Z.z., keďže v zmysle tohto zákona poisťovňa je povinná uhradiť poškodenému škodu, nie akúkoľvek ujmu vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená tým, že bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov. Žalovaný poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20.04.2011 sp.zn. 4Cdo/168/2009, ktorý po právnej stránke ustálil, že plnenie poisťovne na základe povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12, v ktorom sa súdny dvor zaoberal najmä výkladom pojmu „ujma na zdraví“, v zmysle článku 1 ods. 1 Smernice Rady č. 84/5/EHS z 30.12.1983, a s ňou súvisiacich smerníc. Podľa žalovaného z tohto rozsudku vyplýva, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám, obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe poistenia poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Zákon o povinnom zmluvnom poistení platný v Slovenskej republike však žiadnu takúto položku v rámci nároku, ktorý poisťovateľ poškodenému poskytuje, nemá. V tejto súvislosti poukázal tiež na to, že smernica na rozdiel od nariadení je adresovaná výlučne členským štátom Európskej únie, a jej implementácia je ponechaná na ten - ktorý členský štát. Priama aplikovateľnosť smernice Európskej únie v zásade možná nie je. Podľa žalovaného nie je možný ani eurokonformný výklad, ktorý nie je možný vtedy, ak by malo ísť o výklad contra legem vnútroštátneho poriadku. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia vo veci C-105/13 a C-168/95. Žalovaný poukázal tiež na to, že od rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 bol zákon o povinnom zmluvnom poistení novelizovaný už 4 krát. Ani jedna z noviel sa však nedotkla nijakým spôsobom znenia § 4 tohto zákona. Je preto opodstatnené tvrdenie, že doposiaľ samotný zákonodarcia nepovažoval a stále nepovažuje za potrebné meniť rozsah predmetného poistenia zodpovednosti. Žalovaný namietal aj výšku súdom prvej inštancie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je neprimerane vysoká vzhľadom na vykonané dokazovanie. V tejto súvislosti poukázal na niektoré rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, ktoré priznali nižšie sumy, než k akým dospel súd prvej inštancie. V tejto súvislosti poukázal aj na ustanovenia § 12 a § 14 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov. Podľa tohto zákona celková suma odškodnenia nesmie presiahnuť 50 násobok minimálnej mzdy. Minimálna mzda ku dňu smrti N.. Y. O. bola 337,70 eura, 50 násobok predstavuje 16.885 eura. Čo sa týka žalobcov, títo nie sú v hmotnej núdzi. Žalobcovia v 2. a v 3. rade nie sú maloletými ani mladistvými, ani študujúcimi. Všetci žalobcovia majú zabezpečené bývanie, sú schopní sa o seba samostatne postarať. Žalobkyňa v 1. sa vrátila k svojmu pôvodnému zamestnaniu. Žalobca v 2. rade má pravidelný mesačný príjem. Žalobca v 3. rade nebol zamestnaný, ale nebol ani evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce, nepoberal žiadne dávky hmotnej núdze ani podporu nezamestnanosti. Žalovaný preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že zastávajú rovnaký názor ako súd prvej inštancie, že neexistuje žiadna odôvodnená pochybnosť o pasívnej vecnej legitímácii žalovaného. Nejednoznačnosť výkladu § 4 zákona č. 381/2001 Z.z., bola vyriešená judikatúrou a ustálenou rozhodovacou činnosťou najvyšších súdnych autorít. Poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, rozsudok z 31.07.2017 sp.zn. 6MCdo1/2016, z ktorého vyplýva, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je krytý poistením. K námietke žalovaného vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy poukázali na zákon č. 461/2003 o sociálnom poistení, kde sa pozostalým,

ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa poskytuje jednorazové odškodnenie vo výške 730 násobku denného vymeriavacieho základu, najviac vo výške 46.485,40 eura u manžela alebo u manželky. Podľa žalobcov toto odškodnenie, aj keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy poskytovaná z úrazového poistenia. Žalobcovia uviedli, že žiadna priznaná suma nenahradí stratu ich manžela a otca a v žiadnom prípade nie je v ich záujme neprímerane sa obohatiť v súvislosti s tragickou smrťou manžela a otca. Majú však za to, že v podmienkach civilizovanej spoločnosti a právneho štátu by takáto nemajetková ujma mala byť odškodnená v rozsahu zohľadňujúcom intenzitu a rozsah nepriaznivých následkov.

4. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcov k jeho odvolaniu uviedol, že zotrváva na svojom vyjadrení k vecnej pasívnej legitímácii. Čo sa týka výšky priznanej náhrady, poukázal na to, že aj keď pri rozhodovaní o nároku, ktorý bol predmetom konania sa uplatňuje voľná úvaha, táto nemôže byť nepreskúmateľná. Jej základom je zistenie skutkových okolností, čo vyplýva z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Poukázal tiež na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, kde podľa rozhodnutia vo veci *Italehti a Karhuvaara v/ Fínsko* bolo uvedené, že pri určovaní výšky náhrady za porušovanie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá sa priznáva za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrady za porušenie iných osobnostných práv by nemali bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy. Poukázal aj na rozhodnutia vo veci *Público - Cominicação Social, S.A. v/ Portugalsko a Flux v/ Moldavsko, Steal a Morris v/ Spojené Kráľovstvo*. Poukázal taktiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6Mcd0/1/2016 vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu 1Mcd0/10/2013 z 27.01.2016, 2Cdo/164/2011 z 29.09.2011, 1Cdo77/2009 z 27.10.2010. Uviedol, že pokiaľ žalobcovia poukazujú na zákon o sociálnom poistení, tak z tohto zákona vyplýva, že tzv. jednorazové odškodnenie sa vzťahuje len na manžela, manželku a nezaopatrené deti poškodeného. Ak by bola daná hypotetická aplikácia, tak možná by bola len vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade, nie vo vzťahu k žalobcom v 2. a v 3. rade.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodov uvedených v odvolaní, ako aj konanie rozhodnutiu súdu prvej inštancie predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasledujúcich CSP. Odvolací súd prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania vychádzajúc z ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario; v predmetnej veci bol skutkový stav zistený súdom prvej inštancie bez potreby jeho modifikácie odvolacím súdom. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku odvolací súd zverejnil na úradnej tabuli ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 27.11.2020 (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru o tom, že odvolanie žalovaného vo vzťahu k základu nároku, ktorý bol predmetom konania dôvodné nebolo. Relevantným však bolo vo vzťahu k úvahe súdu ohľadne výšky žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy. V tomto zmysle bolo dôvodom zásahu odvolacieho súdu do úvahy súdu prvej inštancie keďže odvolací súd zistil jeho nesprávne právne posúdenie veci

6. Predmetom konania je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla v dôsledku úmrtia N. Y. O., manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a v 3. rade, ako následku dopravnej nehody zavinenej vodičom H. L. zo dňa 15.07.2013. Za predmetné protiprávne konanie bol H. L. v konaní vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 2T/146/2013 uznaný za vinného z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona.

7. Skutkové tvrdenia k okolnostiam úmrtia N.. Y. O. sporné neboli, sporným a predmetom odvolacieho prieskumu bolo to, či žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z čoho by mala vyplývať povinnosť žalovaného plniť a taktiež to, či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle jej výšky, tak ako bol žalobcami uplatnený a súdom priznaný, je adekvátny s prihliadnutím na konkrétne skutkové okolnosti.

8. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

9. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

10. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

11. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

12. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

13. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

14. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

15. Podľa § 822 a § 823 Občianskeho zákonníka, z poistenia zodpovednosti za škodu má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá. Náhradu platí poisťiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poisťiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

16. Odvolacia argumentácia žalovaného vo vzťahu k tomu, že úprava daná zákonom č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nie je úpravou, z ktorej by vyplývala jeho povinnosť uhradiť pozostalým po obeti dopravnej nehody náhradu nemajetkovej ujmy, bola prezentovaná už v priebehu prvoinštančného konania. Súd prvej inštancie mal túto námietku za nedôvodnú, k spochybnovaniu existencie právnej úpravy zakladajúcej možnosť uplatniť si nárok voči poisťovateľovi dal síce stručnú, ale jednoznačnú odpoveď. Odvolací súd v zhode s prvoinštančným súdom odkazuje na uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 474/2016, zo 17.08.2016, III. ÚS 646/2015 zo 16.12.2015, ale aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6MCdo1/2016 z 31.07.2017. Z rozhodnutí týchto najvyšších súdnych autorít vyplýva odkaz na účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Je potrebné zohľadniť zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla pri aplikovaní extenzívneho výkladu pojmu náhrada škody. V uznesení III. ÚS 666/2016-36 z 11.10.2016 Ústavný súd Slovenskej republiky jednoznačne uviedol, že nepovažuje za prejav svojvôle vedúcej k ústavnej udržateľnosti, pokiaľ súdy pod zákonnú terminológiu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení zahrnú aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobovanú in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

17. Odvolací súd v tomto smere k odvolacej námietke, v zmysle ktorej súd prvej inštancie nesprávne, contra legem, realizoval eurokonformný výklad vnútornoštátneho práva odkazuje na závery vyplývajúce z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky III.ÚS 666/2016 citovaného v predchádzajúcom bode tohto svojho rozhodnutia, a k odvolacím námietkam v tomto smere len dopĺňa:

18. Zákomom č. 381/2001 Z.z. boli do právneho poriadku Slovenskej republiky (ustanovením § 27a) prevzaté Smernice Rady, respektíve Európskeho parlamentu a Rady, týkajúceho sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ide okrem iného o Smernice Rady č. 72/166/EHS z 24.04.1972, 84/5/EHS z 30.12.1983, 90/232/EHS zo 14.05.1990, Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 200/26/EHS zo 16.05.2000 a Smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/14/EHS z 11.05.2005, ktorou boli predchádzajúce smernice zmenené a doplnené.

19. Je nepochybné, že smernice priamy účinok, ako žalovaný uviedol, nemajú. Takýto záver ale nevyplýva ani z rozsudku súdu prvej inštancie, keďže smernica sama o sebe nemôže jednotlivcom ukladať povinnosti, v tomto zmysle sa jej nemožno dovolávať. Vyplýva to napr. z bodu 103 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 05.10.2004 C-397/01 až C-403/01. V bode 110 tohto rozsudku je ale tiež uvedené, že z ustálenej judikatúry, počínajúc rozsudkom z 10.4.1984 Von Colson a Kamann (14/83, Zb., s. 1891, bod 26) však vyplýva povinnosť členských štátov dosiahnuť cieľ sledovaný smernicou, a táto povinnosť platí pre všetky orgány členských štátov, vrátane súdnych orgánov, v rozsahu ich právomocí. V bode 113 tohto rozsudku Súdny dvor Európskej únie uviedol, že pri použití vnútroštátneho práva, najmä ustanovení právnej úpravy špeciálne prijatej na vykonanie požiadaviek vyplývajúcich zo smernice, musí vnútroštátny súd vykladať vnútroštátne právo v najvyššej možnej miere v zmysle znenia a cieľov tejto smernice, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok.

Podobne aj v rozsudku z 19.04.2014 C-441/14 Dansk Industri / dedičia po Karsten Eigil Rasmussen v bode 31 a v rozsudku z 19.01.2010 C-555/07 Seda Küçükdeveci / Swedex GmbH & Co. KG. v bode 48 uviedol, že vnútroštátne súdy, ktoré majú podať výklad vnútroštátneho práva, musia zohľadniť všetky predpisy tohto práva a uplatniť výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva, aby bolo v čo najväčšej možnej miere vykladané v zmysle znenia textu, ako aj účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok smernicou stanovený.

20. Na základe Smernice 2005/14/ES (tzv. druhá smernica) a Smernice 90/232/EHS (tzv. tretia smernica) sa stalo povinným krytie škôd vzniknutých z prevádzky motorových vozidiel. Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 bodu 46 vyplýva, že medzi škodami, ktoré musia byť kryté sa nachádza najmä „ujma na zdraví“.

V bode 47 tohto rozsudku (jeho preklade do slovenského jazyka) je okrem iného uvedené, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu.

21. Súdny dvor Európskej únie vo veci C-63/06 UAB/ Profisa odkázal na potrebu jednotného výkladu rozsudkov, malo by sa vylúčiť, aby sa v pochybnostiach text rozsudku v jednom z jeho jazykových znení posudzoval izolovane (body 13, 14 rozsudku).

22. Odvolací súd poukazuje na to, že slovenský preklad bodu 47 rozsudku C-22/12 sa odlišuje od textu v inej jazykovej verzii a zväzda tým k výkladu, že z povinného zmluvného poistenia by bolo možné nahradit' nemajetkovú ujmu len vtedy, ak náhradu „na základe zodpovednosti poisteného za škodu“ upravuje vnútroštátne právo.

V anglickej jazykovej verzii táto časť znie: „in so far as such compensation is provided for as part of the civil liability of the insured party under the national law applicable....“.

Vo francúzskej: „dans la mesure ou cette indemnisation est prévue au titre de la responsabilité civil de l'assuré par le droit national applicable au litige au principal...“.

V českej: „pokud tuto náhradu škody z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného upravují vnitrostátní předpisy...“.

23. Pri preklade textu Európskej únie nie je najdôležitejším textovým vzťahom vzťah východiskového textu a jeho prekladu, ale intertextové vzťahy medzi jednotlivými textami v rámci inštitucionálneho prostredia. Samotná ekvivalencia jednotlivých prekladateľských riešení sa dá často spochybnit'. Čo sa týka právneho prekladu, vo všeobecnosti sa predpokladá, že nie je možné nájsť v cieľovom jazyku také ekvivalenty, ktoré by plne pokryli význam konceptov východiskového jazyka (Gibová - O preklade anglických právnych textov, vyd. PU, 2010, str. 49, 51).

24. Vychádzajúc z významovo a pojmovo najbližšieho prekladu, prekladu do českého jazyka, je dôvodné predpokladať, že Súdny dvor Európskej únie v bode 47 rozsudku C-22/12 mienil zodpovednosťou všeobecnú civilnoprávnu úpravu ujmy, aj vo forme psychickej traumy.

Právne významným preto nie je to, že v systematike Občianskeho zákonníka nie je náhrada psychickej traumy, t.j. ujmy nemajetkovej, zaradená v časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu. Podstatné je, že osobnostné právo, jeho ochrana, je integračnou súčasťou občianskeho práva v objektívnom

zmysle, pričom jeho základnú úpravu, vrátane následkov za jeho porušenie, Občiansky zákonník upravuje. Navyiac, Občiansky zákonník ani neupravuje pojem škody, v § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakotvuje len to, že sa uhradza skutočná škoda, v tomto zmysle ani nerozlišuje medzi škodou majetkovou a nemajetkovou. Jedným zo základných ľudských práv podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Povinnosťou súdu je interpretovať právnu normu v súlade so základným právom. Ak je jedným zo základných práv právo na ochranu súkromného a rodinného života, zahŕňajúceho nielen sociálne, ale aj majetkové interakcie, znamená to, že do rozsahu a pojmu škoda spadá aj náhrada za nemajetkovú osobnostnú ujmu.

25. Vychádzajúc z predpokladov rozumného zákonodarcu a požiadavky Súdneho dvora, aby vnútroštátne sudy pri výklade vnútroštátneho práva vychádzali z nevyvrátiteľnej právnej domnienky pre taký výklad implementačných predpisov, že účelom a cieľom predpisu, ktorý zákonodarca mal v úmysle dosiahnuť, bola plná implementácia smernice (Vnitrostátní aplikácie práva Európskej únie, C. H. Beck, Praha, 2011, str. 164) ako aj toho, že z textu smerníc prevzatých do právneho poriadku Slovenskej republiky je zrejmá snaha o posilnenie ochrany obetí škôd spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, je namieste extenzívny výklad škody ako ujmy na zdraví, a to taký, že je ňou nielen ujma fyzická, ale aj psychická a poškodenou osobou je aj osoba, v osobnostnej sfére ktorej sa trauma, ako následok dopravnej nehody, prejaví.

26. Odvolací súd poukazuje na článok 2 Civilného sporového poriadku, ktorým zákonodarca zakotvil dominanciu princípu právnej istoty v zmysle stavu, v ktorom ten, ktor sa domáha ochrany svojho práva na súde dôvodne očakáva, že jeho spor bude rozhodnutý ako iný spor už rozhodnutý najvyššou súdnou autoritou pokiaľ sa s jeho spornou vecou zhoduje v podstatných znakoch. Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí 5Cdo/95/2017 odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6MCdo/1/2016 z 31.07.2017 rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 z 24.10.2013, eurokonformný výklad pojmu škoda realizovaný najvyšším súdom v rozhodnutí 6MCdo/1/2016 z 31.07.2017, ktorý je v súlade s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 474/2016 zo 17.08.2016, konštatujú, že rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predstavujú ustálenú prax riešenia pasívnej legitímácie poisťovne, znamená to, že úvaha žalovaného o neexistencii právnej úpravy Slovenskej republiky ako základného predpokladu pre možnosť uplatniť voči nemu nárok správnou nebola, skutkové ani právne osobitosti z prejednávaneho sporu nevyplývajú a nebol tak dôvod odkloniť sa od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít.

27. Zásadným odvolacím argumentom bol aj argument spochybňujúci správnosť priznaných súm nemajetkovej ujmy jednotlivým žalobcom s poukazom na to, že sumy, ktoré boli žalobcom priznané, sú neprimerane vysoké.

28. Východiskovou základňou výkladu právnych noriem a ich aplikácie na konkrétne skutkové okolnosti je taký postup, ktorý rešpektuje právny poriadok, spoločenské podmienky, zodpovedá logickým pravidlám a eliminuje vznik možných hodnotových rozporov. Podstatným je zmysel a účel právneho predpisu.

29. Ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1-3 Občianskeho zákonníka patria k normám s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. k normám, ktorých hypotéza nie je ustanovená právnym predpisom, a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám hypotézu právnej normy z vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Je teda na súde, aby z okolností konkrétnej veci dospel k záveru, či určitá osoba má nárok na ochranu, ak áno na akú a v akej výške, pokiaľ má byť ochrana daná formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Rozhodnutie súdu v zmysle uvedeného má zodpovedať všeobecne prijímaným predstavám spoločnosti o spravodlivosti, ale aj zdravému rozumu a zásade primeranosti, ktorá je vlastná európskej právnej kultúre.

30. Obsah práva na ochranu osobnosti upraveného v § 11 nadväzuje na komplex Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami zakotveného základu právnej úpravy všeobecného osobnostného práva, konkretizujúc ho. Zo znenia § 11 Občianskeho zákonníka vyplýva, že do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie.

Obsah práva na súkromný život, ktorý je chránený interpretoval v niektorých svojich rozhodnutiach, aplikujúc článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európsky súd pre ľudské práva. Podľa tohto súdu by bolo príliš reštriktívnym limitovať tento pojem na „vnútorný kruh“, v ktorom môže jedinec žiť svoj vlastný život podľa svojich predstáv a úplne z neho vylúčiť svet do tohto kruhu nezahnutý. Rešpektovanie súkromného života musí taktiež zahŕňať do určitej miery aj právo vytvárať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami (Európsky súd pre ľudské práva, rozsudok vo veci Niemitz proti Nemecku zo 16.12.1992, sč. č. 13710/88).

Súčasťou súkromného života je bezpochyby život rodinný, zahŕňajúci nie len sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými bez ohľadu na to, či spolu trvale žijú alebo nie. Ide napríklad tiež o vzťahy medzi vnukmi a prarodičmi alebo medzi dospelými deťmi žijúcimi vo vlastných rodinách a ich rodičmi (Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku vo veci Marckx proti Belgicku z 13.06.1979, sč. č. 6833/74).

31. N.. Y. O., ktorý bol usmrtený pri dopravnej nehode, bol manželom žalobkyne v 1. rade a otcom žalobcov v 2. a v 3. rade.

Je nepochybné, že ujmu ktorá žalobcom vznikla, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú.

32. Z dokazovania vyplynulo, že dôsledky tragického úmrtia N.. Y. O. vykazujú na strane žalobcov v 2. a 3. rade znaky závažnej ujmy, u žalobkyne v 1. rade znaky osobitne závažnej ujmy.

33. Čo sa týka závažnosti vzniknutej ujmy a s tým súvisiacej možnosti súdu autonómne interpretovať posudzovanú vec, platí, že toto posudzovanie musí vychádzať z individuálnych okolností a jeho výsledok má byť odrazom všeobecne prijímaných predstáv o spravodlivosti a primeranosti kvantifikácie sumy, ku ktorej dospeje.

34. Odvolací súd, riadiac sa uvedeným, mal za to, že pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy je možné vychádzať z názoru vyjadreného v rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 4Tdo1402/2015 z 12.04.2016. Podľa tam uvedeného názoru, pri úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy treba vychádzať z princípu proporcionality a zohľadňovať okolnosti tak na strane poškodeného (pozostalého), najmä jeho intenzitu vzťahu so zomretým, ich vek, otázku komplexnej finančnej závislosti pozostalého od usmrtenej osoby, či prípadné poskytnutie satisfakcie pozostalým, ako aj okolnosti na strane pôvodcu ujmy - najmä jeho postoj k prejednávanej veci, dopad udalosti do jeho sféry a mieru zavinenia, eventuálne spoluzavinenie usmrtenej osoby. Duševné útrapy spojené s prežívaním usmrtenia blízkej osoby je potrebné pre účely stanovenia výšky náhrady posudzovať primárne z pohľadu obyčajného priemerného človeka.

Názor vyplývajúci z tohto rozhodnutia je podľa odvolacieho súdu pri absencii konkrétne právnu normou definovaných kritérií akceptovateľný bez ohľadu na to, že nejde o názor najvyššej súdnej autority Slovenskej republiky, ale autority iného členského štátu Európskej únie, s ktorým má ale Slovenská republika spoločnú históriu a príbuznú právnu úpravu. K obdobným kritériám sa priklonil aj Ústavný súd Českej republiky v náleze I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015 (bod 53. nálezu).

35. Z dokazovania vyplynulo, ako už bolo uvedené, že dôsledky tragického úmrtia N. že sa osobitne negatívne prejavili v osobnostnej sfére žalobkyne v 1. rade, ktorej vzťah s manželom opísala ako výnimočný nie len ona sama, žalobcovia v 2. a v 3. rade, ale aj v konaní vypočutí svedkovia. Následkom straty manžela je ochudobnenie jej kontaktu s rovnocenným životným partnerom, ktorý ju za života odbremeňoval od bežných starostí, riadil domácnosť, staral sa o účty, bol zamestnaný a jeho príjem z prevádzkovania čerpacej stanice, ako žalobkyňa v 1. rade uviedla, predstavoval väčšiu časť príjmu rodiny, nakoľko ona sama ako knihovníčka do rodinného rozpočtu prispievala len minimálnou mzdou. O hĺbke a intenzite tohto zásahu do osobnostnej sféry žalobkyne v 1. rade svedčí to, že po smrti manžela vyhľadala lekársku pomoc, 9 mesiacov bola práceneschopná, liečila sa z depresie u psychiatra, ktorý potvrdil, že diagnóza na ktorú je liečená, rekurentná depresia ťažkého stupňa, vznikla v nadväznosti na tragické úmrtie manžela, t.j. jej subjektívne strádanie sa stalo objektívnym príznakom, tragická udalosť bola dôvodom a spúšťačím podnetom depresie.

36. Čo sa týka žalobcov v 2. a v 3. rade, synov zomretého, v čase otcovej smrti dospelých, z dokazovania nevyplýval iný záver ako ten, že náhla nečakaná smrť otca mala ďalekosiahle následky aj na nich. Pri tvrdenom dobrom vzťahu s otcom boli natrvalo ochudobnení o zdieľanie spoločných

názorov, rád z jeho strany, na čom nič nemení to, že v čase otcovej smrti boli obaja plnoletí, vo veku keď sa predpokladá a očakáva postupné odpútavanie sa od pôvodnej rodiny. Na druhej strane je však v našej spoločnosti prirodzené, že vzťahy medzi rodičmi a deťmi sa plnoletosťou nepretfňajú, prechádzajú vývojom a nadobúdajú nový, niekedy kvalitou ešte hlbší rozmer. O možnosť rozvoja týchto väzieb, citových, sociálnych, sú definitívne ochudobnení.

Žalobca v 1. rade tvrdil, že v dôsledku tragickej udalosti musel prerušiť doktorandské štúdium. Je síce pravdou, že doktorandské štúdium mal, ako z potvrdenia Lekárskej fakulty UPJŠ vyplynulo, prerušené v čase od 01.08.2015 do 31.05.2017, čas prerušenia, jeho začiatku, však nespadá do obdobia nasledujúceho po úmrtí otca (15.07.2013), a vyvoláva tak pochybnosti o priamej súvislosti dôvodu, pre ktorý doktorandské štúdium prerušil, t.j. úmrtie otca.

Žalobca v 2. rade je taktiež absolvent vysokoškolského štúdia. V čase otcovho úmrtia údajne nezamestnaný, po otcovej smrti pracoval na čerpacej stanici. Po tragickej udalosti to bol on, ktorý bol matke oporou, keďže s ňou žil v spoločnej domácnosti.

37. Posudzujúc všetky tieto vzájomne sa ovplyvňujúce súvislosti dospel odvolací súd k názoru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav, nie v úplnosti ho však správne právne posúdil pokiaľ za primerané sumy nemajetkovej ujmy mal čiastky tak, ako boli žalobou uplatnené.

38. V medializovanej veci posudzovanej Európskym súdom pre ľudské práva - Kontrová proti Slovenskej republike (tzv. „tušická tragédia“) priznal Európsky súd pre ľudské práva matke, ktorej manžel zastrelil seba a obe ich deti, náhradu nemajetkovej ujmy v sumárnej výške 25.000 eur, ktorú sumu mal za primeranú.

39. Občiansky zákonník ani maximálnu ani minimálnu výšku nemajetkovej ujmy nestanovuje, jej zmyslom nemôže byť zábezpeka, zdroj obživy ani náhrada príjmu, logicky nemôže viesť ani k získaniu značného profitu, pokiaľ uvedené v odvolaní naznačil žalovaný, nie je možné to opomenúť, žiadna suma náhrady však stratu žalobcov nenahradí, čo je nepochybné.

40. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, hodnotiac výsledky vykonaného dokazovania, tvrdenia strán sporu a okolnosti prejednávanej veci, dospel odvolací súd k záveru, že primeranou sumou náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne v 1. rade je suma 20.000 eur a u žalobcov v 2. a v 3. rade suma 8.000 eur pre každého z nich.

41. Odvolací súd preto, z dôvodov, ktoré uviedol, rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 388 zmenil a uložil žalovanému zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške uvedenej vo výroku tohto rozsudku, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

42. O trovách celého konania rozhodol odvolací súd na základe § 396 ods. 1, 2 CSP, podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovia boli čo do základu nimi uplatnených nárokov plne úspešní, a to tak čo sa týka prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania. Preto im odvolací súd priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v plnom rozsahu. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania vychádzal z toho, že predmetom konania bol nárok, výška plnenia u ktorého bola na úvahe súdu. V prípade takýchto nárokov je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. O procesne neúspešného žalobcu nejde vtedy, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nie je totiž možné stranu sporu zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu. V konkrétnom prípade boli žalobcovia v tom, čo bolo základné - nároku na náhradu nemajetkovej ujmy úspešní, preto im odvolací súd priznal náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške sumy trov bude rozhodnuté súdom prvej inštancie zo sumy prísudku postupom podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením.

43. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.